This PDF you are browsing now is a digitized copy of rare books and manuscripts from the Jnanayogi Dr. Shrikant Jichkar Knowledge Resource Center Library located in Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University Ramtek, Maharashtra.

KKSU University (1997- Present) in Ramtek, Maharashtra is an institution dedicated to the advanced learning of Sanskrit.
The University Collection is offered freely to the Community of Scholars with the intent to promote Sanskrit Learning.

Website
https://kksu.co.in/

Digitization was executed by NMM

https://www.namami.gov.in/

Sincerely,

Prof. Shrinivasa Varkhedi
Hon'ble Vice-Chancellor

Dr. Deepak Kapade
Librarian

Digital Uploaded by eGangotri Digital Preservation Trust, New Delhi
https://egangotri.wordpress.com/

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

॥श्रीगणेशायनमः॥उपाकर्मप्रयोगलिख्यते॥केशवनारायणादि
कृत्वागयत्वगस्मिगतंपापंदेहस्तिष्ठतुमामकेतावदाब्दपरंचगच्य
स्यदहत्वग्निरिन्धनं॥१॥अथोपाकर्मोत्सर्जनप्रयोगः॥देशका
लौस्मृत्वा॥ममएतेषांश्रौतस्मार्तानांअध्यापनांअधिकारिणांअध्येत्य
माणानांचाधीतानांयावत्तावन्निरासेनाध्ययनद्वाराश्रीपर
मेश्वरप्रित्यर्थंअंतरितंउत्सर्जनाख्यंकर्मोपाकर्मदिनेकरिष्ये॥त
दंगत्वास्थंडिलोल्लेपनोल्लेखनादिकरिष्ये॥क्रियमाणेउत्सर्जने
होमेदेवतापरिग्रहार्थमन्वाधानंकरिष्ये॥अस्मिन्चाहितेग्नौजा
तवेदसमिन्मिधेनप्रजापतिंप्रजापतिंचाघारदेवतेआज्येनाग्नी
षोमौव्यक्षुषीभ्याज्येनाज्यप्रधानं॥सामिधेनी१श्रत्नाएं२श्रद्धां३मेध
धां४प्रज्ञां५धारणां६सदसस्पतिं७अनुमतिं८छंदांस्यृषीन्ए
तांःपञ्च॥तदेवताआज्यद्रव्येन॥अग्निं०१अदणस्सूर्यं२अग्निं३
शोकुतं४अग्निं५मित्रावरुणौ६अग्निं७आपः८अग्निंएमरुतः९०॥१॥

Acc No. M 1049
शीर्षक - उपाकर्मप्रयोग
विषय - धर्मशास्त्र
पृष्ठ - २९
K K S U LIBRARY
RAMTEK
441 106
M 1049
Dist Nagpur
Checked 2012
CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

हसि द्वान्नसै चेहोमे विनियोगः॥ ॐ अग्निमीळे पुरोहितं यज्ञस्य दे
वमृत्विजं॥होतारं रत्नधातमं॥स्वाहा॥अग्नये इदं॥कुशुभकस्तुद
ग्गस्रष्णस्त्र्योनुष्टुप्॥उत्सर्जनप्र०॥ॐ कुशुभकस्तुदस्त्रवीद्विरेः
प्रत्तेमानकः॥ऋश्यिकस्यारसंविषमरसंऋश्यिकतेविषं॥स्वाहा
॥अस्रष्णस्त्र्योयदं॥त्वमग्नेगस्तमदोग्निर्जगती॥उत्सर्जनप्र०॥
त्वमग्नेधुक्षिस्त्वमाशुश्रुक्षणिस्त्वमश्व्यमग्नस्रि॥त्वंवने
वस्त्वमोषधीष्वस्त्वन्नृणान्नृपतेजायसेशुचिः॥स्वाहा॥अग्न
यइदं॥आवदंगस्तमदोरोकुंतोजगती॥उत्सर्जनप्र०॥आव
दंस्त्वेरुनेभद्रमावदतूछिंमासीनःसुमतिंचिकिद्धिनः॥
यदुस्पतेवन्वदसिकर्कृत्र्यंथाहृदेमविदथेसुवीराः॥स्वा
हा॥राकुंतीयेदं॥सोमस्यमातुवसंवक्ष्यग्नेवह्निंचकृथाविद
थेयजध्यै॥देवांअछादीधयुंजेअश्विनाग्नेतन्वंजुषस्व॥॥
स्वाहा॥अग्नेयइदं॥ऋणानाजमदग्निनामित्रावरुणौमा

॥२॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

अग्निं ११ देवश्रवसं मीळे १२ अग्निं १३ इंद्रा सोमौ १४ इंद्रं १५ अग्नि
मरुतः १६ पवमान सोमं १७ सोमपमौ वेनं १८ अग्निं १९ सेशानं २०
एताः प्रधानदेवता गृह्यसिद्धानचरुद्रव्येण स्रोवेणास्विष्टकृतमि
त्यादिसंयोयक्ष्ये इत्यंतं मुक्त्वासमिद्वयमग्नावाधाय परिसमूहना
दि पूर्णपात्रनिधानांतं कृत्वा गृह्यसिद्धानमाहायाज्यसंस्कादिआ
ज्यभागांतं कृत्वा आज्याहुतिर्जुहुयात् ॐ सावित्र्ये स्वाहा सा
वित्र्या इदं १ अग्नये स्वाहा अग्नय इदं २ श्रद्धायै स्वाहा श्रद्धाया इदं ३
मेधायै स्वाहा मेधाया इदं ४ प्रज्ञायै स्वाहा प्रज्ञाया इदं ५ धारणायै स्वा
धारणाया इदं ६ सदसस्पतये स्वाहा सदसस्पतये इदं ७ अनुमतये
स्वाहा अनुमतय इदं ८ छंदोभ्यऋषिभ्यः स्वाहा छंदोभ्यऋषिभ्य इ
दं १० पंचावत्तीलुप्रस्तरोभक्षमक्षरंचरावपिस्तोमंचेमंप्रथमः स्त
रिरुन्मदेजे सुतेसातेनयथागमंवोप्रतिविधामित्रजदेमेग्नीदमे
पंचावत्तिनामेकप्रवदानंगृह्यमितिप्रार्थ्यतः स्रुचंवदानधर्मेण
पंचादाय अग्निमीळेमधुछंदाग्निर्गायत्री उत्सर्जनप्रधानं ट

27
3

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

त्वंघ्ने प्रथमोमनोतास्याधियोअभवोदस्महोता।त्वंसीवष्भ
ऋणोदुष्टरीतुसहोविश्वस्मैसहसेसहध्यै।स्वाहा॥अग्नयइदं॥
योनस्त्रःपायुरेवब्रह्मवर्मानुष्टुप्।उत्सर्जनप्र॥योनःस्त्रोअरणोयश्च
निष्ट्योजिघांसति।देवास्तंसर्वेधर्वंतुब्रह्मवर्ममममांतरं।स्वाहा॥
देवब्रह्मवर्मभ्यइदं॥अग्निंनरोदीधितिभिररण्योर्हस्तच्युतीजनयंतप्रशस्तं।दूरेदृ
शंगृहपतिमथर्युं।स्वाहा॥अग्नयइदं॥प्रतिचक्ष्वबिसष्ठोद्रोसो
मानुष्टुप्।उत्सर्जनप्र॥प्रतिचक्ष्वबिचक्षेंद्रश्रीसोमजागृतं।र
क्षोभ्योधमस्यतमरातिंयातुमद्र्यः॥स्वाहा॥इंद्रासोमाभ्यामि
दं॥माचिप्रगाथऐंद्रोबृहतीउत्सर्जनप्र॥माचिदन्यद्विशंसत
सखायोमारिषण्यत।इंद्रमित्स्तोताबृषणंसचासुतेमुहुरुक्थाच
शंसतं।स्वाहा॥इंद्रायेदं॥आग्नेयाहिसोभरिराग्निमारुत
मनुष्टुप्।उत्सर्जनप्र॥आग्नेयाहिमरुत्सखारुद्रेभिःसोमपी
तये।तेषांयोउपसुष्टुतिंमादयस्वस्वर्णरे।स्वाहा॥अग्नेमरु
द्भ्यइदं॥स्वादिष्टयामधुमतीछंदःपवमानसोमोगायत्री।उत्सर्जनप्र॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

यत्री ॥ उत्सर्जनप्र ॥ गृणानाजमदग्निनायोनावृतस्यसीदतं ॥ पातं
सोममृतावृधा ॥ स्वाहा ॥ मित्रावरुणाभ्यामिदं ॥ त्वोषग्नेवामदेवो
ग्निरृषी ॥ उत्सर्जनप्र ॥ त्वोषग्नेसदमित्समन्यवोदेवासोदेवमरतिं
न्येरिरइतिऋत्वान्येरिरे ॥ अमर्त्यंयजतमर्त्येष्वादेवमादेवंजनतप्र
चेतसंविश्वमादेवंजनतप्रचेतसं ॥ स्वाहा ॥ अग्नयइदं ॥ धामंतेधाम
देवआयोजगती ॥ उत्सर्जनप्र ॥ धामंतेविश्वंभुवनमधिश्रितःमंतःस
मुद्रेहृदयंदेवतरासुषि ॥ अपामनीकेसमिथेयआभृतस्तमश्यामममु
मंतंतदुमिंत्रस्वाहा ॥ अश्व्यइदं ॥ अबोधिबुधगविष्टिराग्निस्त्रि
ष्टुप् ॥ उत्सर्जनप्र ॥ अबोध्यग्निःसमिधाजनानांप्रतिधेनुमिवायती
मुषासमुयुक्तोइवप्रवयामुज्जिहानाःप्रभानवःसिस्रतेनाकमच्छा ॥
स्वाहा ॥ अग्नयइदं ॥ गंतानएवयामरुन्मारुतोजगती ॥ उत्सर्जनप्र ॥
गंतानोयज्ञंयज्ञियाःसुरश्मिर्योतारइषंमरुत्वएवयामरुतेजेष्ठा
सोनपर्वतासोध्योमनियूयंतस्यप्रचेतसःस्यातदुधर्तर्वोनिदः ॥
स्वाहा ॥ मरुत्व्यइदं ॥ त्वंसोमक्रतुभिर्हाग्नेस्त्रिष्टुप् ॥ उत्सर्जनप्र ॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

सर्वैः सह प्राणायामं कृत्वा ॥ पृथ्वीत्यस्य मंत्रस्य ॥ मेरुपृष्ठ ऋषिः ॥
कूर्मो देवता ॥ सुतलं छंदः ॥ आसने विनियोगः ॥ पृथ्वी त्वया धृता लो
का देवी त्वं विष्णुना धृता ॥ त्वं धारय मां देवी पवित्रं कुरु चासनं ॥ च
पसर्पतु ये भूता ये भूता भूमि संस्थिताः ॥ ये भूता विघ्न कर्तारस्ते
नश्यंतु शिवाज्ञया ॥ अनेनभूतान्युत्सार्य शरावे जलं कुशाग्रेण धा
रयन् ॥ विधुदसि विधुमे पाप्मानं हतासत्समुपेमि ॥ तज्जलेनात्मानं
देवीं पूजोपस्करांश्च तेदर्भगर्भ अंजलिं निधाय ॥ प्रणवस्य परब्रह्म
ऋषिः ॥ परमात्मा देवता ॥ देवी गायत्री छंदः ॥ व्याहृतीनां जमद
ग्निभरद्वाज भृगवत्रि ऋषयः ॥ अग्निवायुः सूर्यो देवता ॥ देवी गा
यत्री देवी बृहती छंदांसि ॥ गायत्र्या विश्वामित्र ऋषिः ॥
सविता देवता ॥ गायत्री छंदः ॥ अग्निमिळे इत्यादीनां वैश्वामित्रो
मधुच्छंदआदयो ऋषयः ॥ अग्न्यादयो देवताः ॥ गायत्र्यादीनि छं
दांसि ॥ सर्वेषामुत्सर्जने विनियोगः ॥ ओर्ध्वे सरूपं छंदः ॥ गायत्री
वाचयित्वा ॥ ॐ अग्निमीळे पुरोहितं यज्ञस्य देवमृत्विजं होता ॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

स्वाऽदिष्टयाऽदिष्टयाऽपवस्वसोमधारयाऽइंद्रायपातवेसुतः।स्वाहा॰
पावमानसोमायेदं॰।यस्तेराजन्कृत्वयःसोमःपप्रिः॰।उत्सर्जनप्र॰।
यत्तेराजंश्चकृतंह्विस्तेनसोमास्मिन्क्षत्रेनः।अरातीवामानस्तारीन्मो
चनःकिंचनाममद्रायेदोपरिश्रवाऽस्वाहा॰।सोमायेदं॰।अग्नेष्ट
ह्नाम्यग्निस्त्विोग्निस्त्रिष्टुप्।उत्सर्जनप्र॰।ॐअग्नेष्टह्नुषसाम्
ष्वेजस्कान्निर्जगन्तमसोज्योतिषागात्।अग्निर्मह्नुनाऽरुरात्
स्वंगृहाजातोविश्वसामान्यप्राः।स्वाहाऽअग्नयइदं॰।समानीवः
संनमनसंज्ञानमनुष्टुप्।उत्सर्जनप्र॰।ॐसमानीवाऽआकूतिःसमा
नाहृदयानिवः।समानमस्तुवोमनोयथावःसुसहासति।स्वाहा॰।
संज्ञानायेदं॰।प्रस्तोभक्षमकरंचरावपिस्तोमंचेमंप्रथमःसूरिरु
न्मजेऽसुतेसातेनयद्धागमंवोप्रतिविश्वामित्रजमदग्नीदमे।तच्छयो
रिस्यस्यमंत्रस्यरंसुर्बृहस्पतिरृषिः।विश्वेदेवादेवताराक्करीछंदः।
उत्सर्जनप्र॰।तच्छंयोरावृणीमहेगातुंयज्ञायगातुंयज्ञपतयेदैवीस्वस्ति
रस्तुनःस्वस्तिर्मानुषेभ्यः।ऊर्ध्वंजिगातुभेषजंशंनोऽअस्तुद्विपदेशंचतु
ष्पदेस्वाहा।विश्वेभ्योदेवेभ्यऽइंदंतत्।स्त्रिष्टकृतंहुवारज्जुंप्रहृत्य

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

स्तुद्विपदेरोचतुष्पदे॥नमोब्रह्मणेनमोअस्त्वग्नयेनमःपृथिव्येनमओषध
यः॥नमोवाचेनमोवाचस्पतयेनमोविष्णवेमहतेकरोमि॥भद्रंनोअपिधा
तयमनः॥ॐशांतिःशांतिःशांतिः॥सर्वेउत्सृष्टावेदाः॥इत्यूर्ध्वंजलंस्पृ
शेयुः॥ततःप्रायश्चित्तहोमशेषंसमाप्योदकुंभंगत्वा॥उत्सर्जनांग
लेनभस्मस्नानंकरिष्ये॥ईशानायनमःशिरसि॥तत्पुरुषायनमःमुखे॥
अघोरायनमःहृदये॥वामदेवायनमःगुह्ये॥सद्योजाताय नमःपादयोः॥प्रणवेनसर्वांगे॥यद्वाग्नइतिभस्म॥आपोहिष्ठेतिभस्म॥स्थूल
मितिभस्म॥योमितिभस्म॥सर्वंहवाइदंभस्म॥मानस्तोकेतनयेमानआयु
षिमानोगोषुमानोअश्वेषुरीरिषः॥वीरान्मानोरुद्रभामितोवधीर्हविष्म
न्तसदमित्वाहवामहे॥इतिसर्वांजेविलिप्य॥स्नात्वाचम्य॥उत्सर्जनां
गलेनगोमयस्नानंकरिष्ये॥गंधद्वारांदुराधर्षांनित्यपुष्टांकरीषिणी॥
ईश्वरीसर्वभूतानांतामिहोपह्वयेश्रियं॥इत्यादायगलेनग्नमग्नश्चरंती
त्यामोषधीर्नदीरनेवने॥तासांत्वष्टानपत्नीनांपशवेकायसोधनं॥
यन्मेरोगाश्चयोकाश्चदुष्टुजोमयसर्वदा॥शिरःप्रक्षुद्यगानिर्वि

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

तारं रत्नधातमं ॥ अग्निः पूर्वेभिर्ऋषिभिरीड्यो नूतनैरुत ॥ सदेवाँ एह वक्षति ॥ अग्निना रयिमश्नवत्पोषमेव दिवेदिवे ॥ यशसं वीरवत्तमं ॥ अग्ने यं यज्ञमध्वरं विश्वतः परिभूरसि ॥ सइद्देवेषु गच्छति ॥ अग्निर्होता कविक्रतुः सत्यश्चित्रश्रवस्तमः ॥ देवो देवेभिरागमत् ॥ १ ॥ यदङ्ग दाशुषे त्वमग्ने भद्रं करिष्यसि ॥ तवेत्तत्सत्यमङ्गिरः ॥ उप त्वाग्ने दिवेदिवे दोषावस्तर्धिया वयं ॥ नमो भरन्त एमसि ॥ राजन्तमध्वराणां गोपामृतस्य दीदिविं ॥ वर्धमानं स्वे दमे ॥ सनः पितेव सूनवेग्ने सूपायनो भव ॥ सचस्वा नः स्वस्तये ॥ २ ॥ यया याहि दरीतं ॥ अग्निर्वै देवानामवमो विष्णुः परमः ॥ अथ महाव्रतं ॥ एष पथा एतत्कर्म ॥ अथातः संहितायाउपनिषदं ॥ व्याख्यास्यामः ॥ मह्यन्तस्य पञ्चविंशतिसामिधेन्यः ॥ इषे त्वोर्जे त्वा ॥ अग्न आयाहि वीतये ॥ शन्नो देवीरभिष्टये ॥ मयस्करज्जनं ॥ तज्जसंभितं ॥ अथैतस्य समाम्नायस्य ॥ पञ्चसंस्तरमयं ॥ समाम्नायः समाम्नातः ॥ गोः ग्मा ॥ अथशिक्षां प्रवक्ष्यामि ॥ वृद्धिरादैच् ॥ योगीश्वरं याज्ञवल्क्यं ॥ नारायणं नमस्कृत्य ॥ अथातो धर्मव्याख्यास्यामः ॥ अथातो धर्मजिज्ञासा ॥ अथातो ब्रह्मजिज्ञासा ॥ तं छन्दोराधनीमहे गातुं यज्ञाय गातुं यज्ञपतये दैवी स्वस्तिरस्तु नः स्वस्तिर्मानुषेभ्यः ॥ ऊर्ध्वं जिगातु भेषजं ॥ शन्नो भ

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

अधः पक्ष्मस्नोपरि संतरां पादकौ हरा मातेकरा लक्ष्मो दरां स्त्रीह्रसाव
क्रूविथ ॥ इत्यधः क्षिप्ता ॥ सहस्रशीर्षो पुरुषः सहस्राक्षः सहस्रपात् ॥ स भूमिं
विश्वतो वृत्वात्यतिष्ठद्दशांगुलं ॥ इतिशिरसि ॥ अक्षाभ्यां ते नासिकाभ्यां कर्णा
भ्यां छुबुकाद्धि ॥ यक्ष्मं शीर्षण्यमस्तिक्वाघ्नि क्वाया विष्टहामि ते ॥ इतिमुखे ॥
ग्रीवाभ्यस्तउष्णिहाभ्यः कीकसाभ्योऽनूक्यात् ॥ यक्ष्मं दोषण्यमंसाभ्यां
बाहुभ्यां विष्टहामि ते ॥ इतिग्रीवायां ॥ आंत्रेभ्यस्ते गुदाभ्यो वनिष्ठोर्हृदया
दधि ॥ पाप्मानं मतस्नाभ्यो यकृः क्लोम्नो विष्टहामि ते ॥ इतिहृदये ॥ नाभ्या
नाभिन्नआदधे क्षुधि स्तर्यस्य ॥ कवेरपत्यमादुहे ॥ इतिनाभौ ॥ त्यमिं
द्रसजोषसमर्कं बिभर्षिबाह्वोः ॥ वज्रंशिशानओजसा ॥ इतिबाह्वोः ॥
सोमानंस्वरणंकृणुहिब्रह्मणस्पते ॥ कक्षीवंतंयऔशिजः ॥ इतिकक्षयोः ॥
यः कुक्षिःसोमपातमः समुद्र इवपिन्वते ॥ उर्वीरापोनकाकुदः ॥ इतिकुक्ष्योः ॥
पृक्षीनांपितावृधस्यपुत्रश्रेष्ठश्याकृणोतिसमनावृगय ॥ इषुधिःस
काः पृतनाश्चसर्वाः पृष्ठेनिनद्धोजयतिप्रसूतः ॥ इतिपृष्ठे ॥ ऊरुभ्यांतेअष्ठी
वभ्यांपार्ष्णिभ्यांप्रपदाभ्यां ॥ यक्ष्मंश्रोणिभ्यांभासदादं ससोविष्टहामि ते ॥

॥६॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

लिप्य ग स्रुवा त्याग आचम्य ग उत्सर्जनो गत्येन मृत्तिका स्नानं कृत्वा ग ब
ल्हिषा पर्वतानो खिद्रं बिभृर्षि पृथिवि ग प्रयाभ्यग्ने प्रवतस्त्वमक्तोर्जिने
षिमेहिनि ग इति भूमिं प्रार्थ्य ग मावो रिषत्खनितायस्मै चाहं खनामिवः ग
द्विपच्चतुष्पदस्माकं सर्वमस्त्वनातुरं ग इति खनित्वा ग स्योना पृथिवी भवा
नृक्षरा निवेशनी ग यच्छन्नः शर्म सप्रथः ग इति मृदमादाय ग आयनेते परा
यणे दूर्वा रोहन्तु पुष्पिणीः ग ह्रदाश्च पुण्डरीकाणि समुद्रस्य गृहा इमे ग इति
दूर्वामादाय म गायत्र्यासर्वा गे मृदमक्षुभ्नन्तो निधाय ग त्रातारमिंद्रमवि
तारमिंद्रं हवेहवे सुहवं शूरमिंद्रं ग ह्वयामि शक्रं पुरुहूतमिंद्रं स्वस्तिनो
मघवा धात्विंद्रः ग इति पूर्वतः ग यमाय मधुमत्तमं राज्ञे हव्यं जुहोतन ग
इदं नमऋषिभ्यः पूर्वजेभ्यः पूर्वेभ्यः पथिकृद्भ्यः ग इति दक्षिणतः ग तलोदा
मिश्रं लवणं वदन्तस्तदाशास्ते यजमानो हविर्भिः ग अहेळमानोवरुणेहबो
ध्युरुशंस मान आयुः प्रमोषीः ग इति पश्चिमतः ग यये सोम सूर्ये नभम
स्तन्नक्षत्रेभ्यतः ग प्रजावंतः सचेमहि ग इत्युत्तरतः ग तस्यैयदसी
उक्ते दोषावस्तोरुषसि जुहे ग भोजेष्ठ्यमाज्यमुच्यते सदा ग इत्युपरिष्टात्

ज्येष्ठाः लालल स्यम ध्यापुनाना यं सानिधिरा मा नाः ॥ इ दो या वज्री
वृषनो रा दत्ता आ पोदिवीरहा मैवंतु ॥ याआ पोदिव्याऊ तवा
स्वर्वति खानित्रिमाऊ तवा याः स्वयंजाः ॥ समुद्रार्था याश्च यः
पावकास्ताआ ॥ यासारा जीवरूणो यातमध्येसयान्तेअव
परयंजनानां ॥ मधुश्चुतः शुचयो याः पावकास्ताआ ॥ यासुरा
वरुणो जायासुसोमोविश्वेदेवायासूर्जमदत्त ॥ वैश्वानरो याश्च अग्निः
प्रविष्टस्ताआ ॥ एतोन्विंदस्तवामश्वं इंश्वं इनसा ॥ ॥ श्वं इ
स्क्येवो वध्योसेश्वं इजासीवोन्म मतु ॥ इश्वं इनआ गहि
शुक्रश्चशुचिरूतिभिः ॥ शुक्रोरयिंधारयश्वं इममद्धसो
मयाइश्वं इहिनोरयिंश्वं इरत्नानिदाश्वषः ॥ श्वं इवृत्रा
णिजिघ्नसेश्वं इवाजंसिषाससि ॥ इलरत्नमदीधावतिधा
वतिधारासुतस्योधसः ॥ इलरत्नमदीधावतिः ॥ स्त्रावेदव
स्तोमतेस्यदेव्यवसः ॥ इलरत्नंधसयोः पुरुषंसोरास
इस्त्राणिदम्नहो ॥ इलरत्नमश्नायोस्त्रीरातेनानासहस्त्राणिच
दम्नहो ॥ इलरत्नंत्रिभिःषुदेवसवितर्वषिद्वेः सोमधाम
निः ॥ अग्ने दृष्टेः पुनीहिनः ॥ पुनंतुमांदेवजनाः पुनंतु ॥७॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

इस्रूर्वोः॥मेहनादनंकरणाल्लोमभ्यस्तनूरुभ्यः॥यक्ष्मं सर्वस्मादात्मनस्तमिदं विष्टहामिले॥इतिजान्वोः॥एतावानस्यमहिमातोज्यायांश्चपुरुषः॥पादोस्यविश्वा भूतानित्रिपादस्यामृतंदिवि॥इतिपादयोः॥यस्यविश्वानिलस्तयोः पंचक्षिती नांवसु॥स्यारायस्वयोअस्मध्रुग्द्विष्वोवारान्निर्जिह्म॥इतिहस्तयोः॥अंगादंगा लोम्नोलोम्नोजातंपर्वणिपर्वणि॥यक्ष्मं सर्वस्मादात्मनस्तमिदंविष्टहामिले॥सह स्रस्यीषेतिस्तूनसर्वी गे॥अश्वक्रांतेरथक्रांतेविष्णुक्रांतेवसुंधरा॥शिर साधारयिष्यामिरक्षस्वमोपदेपदे॥इतिसतीलदूर्वामटंशिरसीधाय॥मृत्ति कास्छानेप्रक्षाल्य॥हिरण्यश्रंगंवरुणंप्रपद्येतीर्थंमेदेहियाचितः॥यन्मया दुष्कृतंसाध्वनोपापेभ्यस्यप्रतिग्रहः॥यंमेमनसावाचाकर्मणादुष्कृतंकृतं॥तन्म इंद्रोबृहस्पतिःसविताचपुनंतुपुनःपुनः॥इमंमेगंगेयमुनेसरस्वतिशुतुद्रि स्तोमंसचतापरुष्ण्या॥असिक्न्यामरुद्वधेवितस्तयार्जीकीयेशृणुह्या सुषोमया॥इंतेन्याभिरसमानमृक्वभिःकाव्यस्यधुंप्रव हंतिनद्यः॥सप्तीजीणीमिवत्वचंजहातिपापसशिरस्कोन्यु पेयिगंगागंगेतियोब्रूयाद्योजनानांशतैरपि॥मुच्यतेसर्व पापेभ्योविष्णुलोकंसगच्छति॥आपोहिष्ठामयोभुव

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

स्वर्देवास्त॰॥ भूर्भुवस्वर्देवास्त॰॥ कण्डुर्हे पायना द्योऽमषयः॥ तान्
सर्वान्स्त॰॥ भूर्ऋषयस्त॰॥ भुवर्ऋषयस्त॰॥ स्वर्सर्वास्त॰॥ भूर्भुवस्वर्ऋषि
स्त॰॥ प्राचिनावीतिनः॥ सोमः पितृमान्यमोऽङ्गिरस्वानग्निः कव्यवाहना
द्योयेपितरः॥ तान्पितॄंस्त॰॥ भूः पितॄंस्त॰॥ भुवः पितॄंस्त॰॥ स्वः पि
तॄ॰॥ भूर्भुवस्वः पितॄंस्त॰॥ अग्निदग्धाश्चयेजीवायेव्यदग्धाः कुलेमम॥
भूमोदन्तेनतोयेनतृप्यंतुपरांगतिं॥ जलांजलिंतरेनिक्षिप्य॥ य
ज्ञोपवीतंतोयंशरीरमलसंनवो॥ तद्दोषपरिहारार्थं
यक्ष्मा॰॥ नपेयाम्यहं॥ इतियक्ष्मतर्पणंकृत्वा॥ सघिन्न
र्मयांकृत्वापूजयेत्॥ आचम्यप्राणानायम्यसषीन्पू
जयेत्॥ सुहवोमा सहछंदस आवृतः सुहमा ऋषयः
सदेव्याः॥ पूर्वेषांपंथामनुदृश्यधीरोऽन्वालेभिरे रु
ध्वोरनरमीन्॥ कश्यपोत्रिर्भरद्वाजोविश्वामित्रोथ
गोतमः॥ जमदग्निर्वसिष्ठश्चसप्तैतेऋषयः
स्मृताः॥ भरद्वाजीतिसंहितान्सप्तऋषयमावा

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

वसवोऽधिवक्त्रेण विश्वेदेवाः पुनीतमाजातवेदः पुनीहिमाप्रथायस्वप्रस्व
दस्वसोमविश्वेभिरंशुभिः। देवेभ्यउत्तमंहविः। उपप्रेयंपृञ्चिमतंयुवीत
मादुतीरुधेऽअगन्मबन्धुतोनमः। श्लोक्यस्यपरशुनाशतनाप
वस्वदेवसोम। आतुंचिद्देवसोम। यःपावमानीरध्येत्यृषिभिः
सम्भृतंरसं। सर्वंसपूतमश्नाति स्वदितंमातरिश्वना। पावमानीयोऽध्ये
त्यृषिभिः सम्भृतंरसं। तस्मैसरस्वतीदुहे क्षीरंसर्पिर्मधूदकं॥७॥ पाव
मानीस्वस्त्ययनीः सुदुघाहिघृतश्चुतः। ऋषिभिः सम्भृतोरसोब्राह्मणे
ष्वमृतंहितं। पावमानीर्दिशंतुनऽइमंलोकमथोऽअमुं। कामान्त्समर्धयंतुनो
देवीर्देवैः समाहिताः। येनदेवाः पवित्रेणात्मानंपुनतेसदा। तेनसहस्र
धारेणपावमान्यःपुनन्तुमा। ब्राह्मणस्पतिरेतमेशतोधामहिरण्ययं। तेनब्रह्म
विदेयंवेदतंब्रह्मपुनीमहे। इंद्रःपुनातीसहमापुनातुसोमः स्वस्त्याकर
णः सदीव्यां। यमोराजाप्रमृणाभिः पुनातुमाजातवेदाऽऊर्जयंत्यापुना
तुमा। इतिमार्जयित्वा॥ इमंमेगंगेयमुनेसरस्वतीशुतुद्रिस्तोमंसचतापरुष्ण्या
असिक्न्यामरुद्वृधेहवंसुष्टोभयाशुभे। अर्जीकेचेत्यृचमघमर्षणंकृ
त्वा॥ प्रणवाद्याभिर्व्याहृतिभिर्मार्जनंकृत्वा॥ आचम्यप्राणायामत्रयंकृत्वा॥
तद्यथा॥ प्रसादयोयेदेवास्तांस्तर्पयामि। ब्रह्मदेवास्त॰॥ रुद्रदेवास्त॰॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

थिवीतव्यतं॰ अंतरिक्षंतव्य॰ अहोरात्रीणितव्यं॰ संख्यास्तव्यं॰
सिद्धास्तव्यं॰ समुद्रास्तव्य॰ नधस्तव्यं॰ गिरयस्तव्यं॰ क्षेत्रौषधिवनस्प
तिगंधर्वाप्सरसस्तव्य॰॥ नागास्तव्यं॰ पर्यांसितव्यं॰ गावस्तव्यं॰ सा
ध्यास्तव्यं॰ विप्रास्तव्यं॰ रक्षांसितव्यं॰ ऋतानितव्यं॰ एवमंतानित
व्यं॰ उपवीतंकृत्वाऽथर्षयः॥ रातश्चिनस्तव्य॰ माध्यमास्तव्यं॰
गृत्समदस्तव्यं॰ विश्वमित्रस्तव्यं॰ वामदेवस्त॰ अत्रिस्त॰ भरद्वाजस्त॰
वसिष्ठस्त॰ प्रगाथास्त॰ पावमानस्त॰ हविष्कृतस्तव्य॰ महास्त
स्तव्यं॰ प्राचिनावीति॥ सुमंतुजैमिनिवैशंपायनपैलसूत्रभाष्य
भारतमहाभारतधार्माचार्यास्तव्यं॰ जानंतीवाहवीगार्ग्यगोतम
शाकल्यबाभ्रव्य मांडव्य मांडूकेया स्तव्यं॰ गर्गरथंतरकौंडीतव्यं॰
वडवा प्राचीथेयीतव्यं॰ सुलभामैत्रेयीतव्य॰ कोहलंत॰ कौ
षीतकंत॰ महाकौषीतकंत॰ पैंग्यंत॰ महापैंग्यंत॰ सुयज्ञंत॰ सां
ख्यायनंत॰ ऐतरेयंत॰ महैतरेयंत॰ शाकलंत॰ बाष्कलंत॰ सुजात

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

ऽयाग्मिगतदुस्तुग्रहावै॥अरुंधतीसहितेभ्यःसप्तऋषिभ्योनमः॥
आसनंपाद्यंमर्घ्यंआचमनीयंस्नानंवस्त्रंयज्ञोपवितंगंधंअक्ष
तोंछुष्पाणिधूपंदीपंनैवेद्यंफलंतांबुलंदक्षिणाअरुंधतीसहिते
भ्यःसप्तऋषिभ्यःप्रीयतांनमम॥पुष्पांजलेः॥संमर्हनंक्रियाहीनंआवा
हनंनजानेहमाप्य॥सावित्र्यादीस्तर्पयेत्तू॥सावित्रीतं॥ब्रह्माणंतंअनु
तंमेधांतंप्रज्ञांतंधारणांतंसदस्पतींस्तंअनुमतींतंछंदांस्टषींतं
अग्निंतंअरुणंसूर्यंतंअग्निंतंसोमंतंअग्निंतंमित्रावरुणौत्व
प्यतां॥अग्निंतंआपस्तंअग्निंतंमरुतस्तंअग्निंतंविश्वांदेवां
स्तंअग्निंस्तंइंद्रासोमौत्वप्यतां॥इंद्रस्तंअग्निंमरुतस्तंपवमा
नंसोमंतंसोमंपवमानंतंअग्निंतंसंज्ञानंतर्पयामि॥अथब्रह्म
यज्ञः॥प्रजापतिस्तृप्यतु॥ब्रह्मास्तृप्यतु॥वेदास्तृप्यंतु॥देवास्तृ
प्यंतु॥ऋषयस्तृप्यंतां॥सर्वाणिछंदांसितृप्यंतां॥ओंकारस्तृप्यतां॥वषट्
कारस्तृप्यतां॥व्याहृतयस्तृप्यंतां॥सावित्रीतृप्यंतां॥प्रज्ञास्तृप्यंतां॥द्यावाप

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

सोहमहेवयं मगंमित्रमदितिंदक्षमस्रिधं॥अर्यमणंव
रुणंसोममश्विनासरस्वतीमभगंमयस्करत्॥
तन्नोवातोमयोभुवातुभेषजंतन्मातापृथिवीत
त्पितादौः॥तन्नोवोणःसोमसुतोमयोभुवस्तदश्विना
शृणुतंधिष्ण्यायुवं॥तमीशानंजगतस्तस्थुष
स्पतिंधियंजिन्वमवसेहमहेवयं॥पूषानोयथा
वेदसामसद्वृधेरक्षितापायुरदब्धःस्वस्तये॥
स्वस्तिनइंद्रोवृद्धश्रवाःस्वस्तिनःपूषाविश्ववेदाः॥
स्वस्तिनस्तार्क्ष्योअरिष्टनेमिःस्वस्तिनोबृहस्पतिर्दधातु॥
दधिक्राव्णोअकारिषंजिष्णोरश्वस्यवाजिनः॥सुरभिनोमुखाकरत्॥
प्रणआयूंषितारिषत्॥आशुंजयावाजिनंवाजेषुधीतंवाजिनं॥
वाजिनोवामेधसातासुप्रणवोहवेषुदेवताताहवामहे॥
वाजेवाजेवत्वाजिनंवोवाजिनोहवामहेसोनोवाजेषुविप्राः॥
अमृतादेवाःहवामहे॥वाजिनोवाजिनोवोनोधनेषुविप्राः॥
अमृतादेवाःहवामहे॥वाजिनोवाजिनोवोनोधनेषुविप्राः॥
अमृतादेवाःहवामहे॥सप्तनाभीरथंवाजिनमाशुं

वक्रंत॰ओदनपिंत॰महोदनपिंत॰सोमपिंत॰शीतकुंत॰आम्रफलाय
नेतर्पयामि॰पेचान्येआचार्यास्तेसर्वेतृप्यंतुतेतः॰स्वपितृतर्पणं॰कुर्यं॰
आब्रह्मस्तंबपर्यंतंदेवर्षिपितृमानवाः॰तृप्यंतुपितरः सर्वेमातृमातामा
तामहयः॰॰अस्मिन्कुलेकोटिनांसप्तद्वीपनिवासिनां॰॰आब्रह्मभुवनाल्लोका
द्इदमस्तुसलोदकं॰॰उपतिष्यध्वंतदेनिष्पीड्यसत्येनयायमादीस्तृ
प्येतृ॰॰यमंस्त॰मृत्युंजयंत॰अंतकंत॰वैवस्वतंत॰कालंत॰सर्वभूतक्षयंत॰औ
दुंबरंत॰दध्नंत॰नीलंत॰परमेष्ठिनंत॰वृकोदरंत॰चित्रंत॰चित्रगुप्तंतर्पयामि॰
इतितर्पयामि॰॰यमोमृत्युलावित्रधर्मराजोवैवस्वतोदंडधरश्चकालः॰॰भूता
धिपोदत्तश्चलालुसारीरुतांतमेतद्राजपंसि॰॰इतिदशधाराजपेत्॰॰त
तः॰॰सव्यं॰॰अत्रागौभुजाः॰ऋतवोयंतुविश्वेदध्वासोअपरीतासउ
द्भिदः॰॰देवानोयथासदमिद्वृधेअसंन्नप्रायुवोरक्षितारोदिवेदिवे॰॰
देवानांभद्रासुमतिर्ऋजूयतोदेवानांरातिरभिनोनिवर्त्तते॰॰देवा
नांसख्यमुपसेदिमावयंदेवान्आयुःप्रतिरंतुजीवसे॰॰तान्पूर्वयानिधि

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

स्वः॥शंनोऽदितेऽकनीवालीषट्शंनस्त्वष्टाग्नाभिरिहश्रृणोतु॥शंनःसोमोभ
वंतुब्रह्मशंनःशंनोग्रावाणःशमुसंतुयज्ञाः॥शंनःस्वरूणांमितयोभवंतुशं
नःप्रस्वःऽअजांवस्तुनेरिः॥शंनःसूर्यउरुचक्षाऽउदेतुशंनःश्चतस्रःप्रदिशो
भवंतु॥शंनःपर्वताध्रुवयोभवंतुशंनःसिंधवःशमुसंत्वापः॥शंनोऽअदिति
र्यजनीयाशंनोभवंतुमरुतःस्वर्कीः॥शंनोभवित्रंशमुरूषाणोऽअस्तुशं
नोभवित्रैरभिचक्षणेन्यः॥शंनोदेवःसवितात्रायमाणःशंनोभवंतुषसो
विभातीः॥शंनःपर्जन्योभवतुप्रजाभ्यःशंनःक्षेत्रस्यपतिरस्तुशंभुः॥२॥
शंनोदेवाविश्वदेवाभवंतुशंसरस्वतीसहधीभिरस्तु॥शंनोदिव्याःपार्थिवाः
शंनोऽअप्याःशंनःसत्यस्यपतयोभवंतु
ऋभवःशंनोऽअजदेकपादेवोऽअस्तुशंनोऽहिर्बुध्न्यःशंसमुद्रः॥शं
नोऽअपांनपात्पेरुरस्तुशंनःपृश्निर्भवतुदेवगोपा॥शंनोऽअदितिरुरुशर्म
वीजुषंतेदेवऽअस्मत्रायमाणंनवीयः॥ष्टण्वंतुनोदिव्याःपार्थिवासो

॥११७॥

10
20

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

विश्वेनो देवाऽवसागमन्निहाऽवसेहवामहेवसिष्ठाः॥ नइंकणेभिष्टुतोयामदेवोभद्रंपश्येमा
क्षभिर्यजत्राः॥ स्थिरैरंगैस्तुष्टुवांसस्तनूभिर्व्यशेमदेवहितंयदायुः॥ श
तमिन्नुशरदोऽन्तिदेवायत्रानश्चक्राजरसंतनूनां॥ पुत्रासोयत्रपितरोभवंति
मानोमध्यारीरिषतायुर्गन्तोः॥ अदितिर्द्यौरदितिरंतरिक्षमदितिर्मा
तासपितासपुत्रः॥ विश्वेदेवाऽअदितिःपंचजनाऽअदितिर्जातमदितिर्जनि
त्वं॥ द्यौर्नइंद्राग्नीभवतामवोभिःसुमृडीकाऽवरुणारातहव्या॥ मरुतोयद्वो
मासुपितावसवोयद्वोमासुपितारुद्रायोः॥ सोनइंद्रापूषणावाजसातौ॥ सोनोभगःसमनसःसो
अस्तुसोनःपुरंधिःसमुसंतुरायः॥ सोनःसत्यस्यसुयमस्यरोसःसोनोअर्य
मापुरुजातोअस्तु॥ सोनोधातासमुधर्तानोअस्तुसोनउरूचीभवतुस्वधा
भिः॥ सोरोदसीपृथिवीसोअद्रिःसोनोदेवानांसुहवानिसंतु॥ सोनो
अग्निर्ज्योतिरनीकोअस्तुसोमित्रावरुणावश्विनासो॥ सानःसुकृतांसु
कृतानिसंतुसोनऋषिरोजस्विमानुदातः॥ सोनोद्यावापृथिवीपूर्वहूतौसो
अंतरिक्षंदृशयेनोअस्तु॥ सोनऔषधीर्वनिनोभवंतुसोनोरजसस्पतिर्
सुशंभुः॥ सोनोनरंदोवसुभिर्देवोअस्तुसोमाद्यैसिवसेनःसुरत्न

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

यभुवनंमहावधात्॥उतानोगाईषतेरधोयतोयत्पर्जन्यस्तन
यन्नहंतिदुष्कृतः॥रथीवक्षराया॰॰अंसत्रिंसंनाविदुतान्हणुतेव
यांश्चतुरःसिंहस्यस्तनथाउदीरतेयत्पर्जन्यःकृणुतेवर्ष्यं॰
नसः॥प्रवातावांतिपतयंतिविद्युतउदोषधीर्जिहतेपिन्वतेस्वः॥
२राविश्वस्मैभुवनायजायतेयत्पर्जन्यःपृथिवींरेतसावति॥यस्य
व्रतेपृथिवीनेनमीतियस्यव्रतेरापूषज्जर्हरीति॥यस्यव्रतओ
षधीर्विश्वरूपाःसनःपर्जन्यमहिरामीयच्छ॥१॥दिवोनोवृष्टिं
मरुतोरीरधंत्रपिन्वतवृष्टयोमरुस्पधाराः॥आवोदेवंतेनस्त
नयित्नुनेषयोनिषंचंनसुरःपिलानः॥अक्षन्नमीमदंतहयजर्ग
माप्राउदवंतापरिदीयारथेनगावोतंस्तुकर्षथेषितंत्रेधंसमा
भवंतूदतोनिपादाः॥महीतंघोराअवदंत्याभिषंचंस्वंदुक्षंतोधु
क्ष्यंषितःपुरस्तात्॥घृतेनद्यावापृथिवीउंधिसुप्राऊंषोभव
त्यध्याभ्यः॥यत्पर्जन्यक्रनिक्रदत्स्तनयन्हंसिदुष्कृतः॥प्रतीदंविश्वं

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

पर्जन्यायस्वराजे हृदोषधीभ्यस्तरंतस्युर्वातमृत्योर्भयोत्कृत्यःसंत्व
स्मेसुविप्लावोषधीर्देवगोपाः॥सरेतोधाऋषभःरासतीनांतस्मि
नात्माजनंतस्सुवश्च॥तन्मंहतंपनुरालेशोरदायधूयंपातस्वस्ति
भिःसदानः॥२॥पर्जन्यायप्रगायतदिवस्तुवायमीळुषे॥सनोयवस
मिच्छतुयोगर्भान्नोपधीनांगवोऽजनत्सवर्तागपर्जन्यः
पुरुषीणां॥तस्माइदास्वहविर्जुहोतामधुमत्तमंगर्
वांनःसंयतंकरत्॥३॥संवत्सरंशशयानाब्राह्मणाव्रत
चारिणः॥वाचंपर्जन्यजिन्विताप्रमंडूकअवादिषुः॥दिव्ना
आपोऽभिपवंतेतामेगवामहनमायुर्वसनांमंडूकानांपृश्नु
रस्रुतीनांयदीमेनांउराजोअभ्यवर्षीत्क्षमावतःप्रावृषीगतावा॥
अरंखलीकृत्यापितरंनपुत्राअन्योअन्यमुपवदंतमेतिगभन्योअन्यमनु
गृभ्णात्येनोरपोप्रसर्गेयदमंदिषातांगमंडूकोयदुक्षितःकनिष्क्रन्द

॥ ५३ ॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

मोदतेयस्लेचदृष्टिष्यामधि॥अवर्षद्वर्षमुदुदूष्टसायाद्धर्धन्वान्य
त्तेतराउ॥अजीजनओषधीर्भोजनायकमुतप्रजाभ्योविदोमनीषा॥२॥
यद्धिथापर्वतानांखिद्रंबिभर्षिपृथिविप्रयाभ्यःप्रवयाम्मंप्रवयन्ति
जिनोषिमहिनिवस्तोमासस्त्वाविचारिप्रतिष्टोभंत्यक्षुमंतः॥प्रया
याजंनहेषंतेपरुष्यस्यर्जुनिदृक्षुचिद्यावनस्वतीस्मयादधर्ष्यो
जसा॥यत्तेअत्रस्त्विषुतोदिवोवधेतिरष्टयः॥वर्षंतुतेविभावरि
दिवोअभ्रस्यविद्युतः॥सोहंतुसर्वबीज्यवंअलदिषेजहि॥३॥ति
स्रोवाचःप्रवदज्योतिरग्रायाएतदुक्षेमधुदोघमूधः॥सवत्सेड्य
एवनोसनोषधीनांसधोजातोदृष्टोरोरवीति॥योवर्धनओषधी
नांयोअपांयोविश्वस्यजगतोदेवईशे॥सनेधातुरारणंरामर्यंस्त्रि
वर्तुज्योतिःस्वग्निष्ट्यइस्मे॥स्तरीरुषद्वयतिस्तउषधाबृहंतंचय
ऋएवः॥पितुःपयःप्रतिगृभ्णातिमातातेनपितावर्धतेतेनपुत्रः॥य
स्मिन्विश्वानिभुवनानितस्थुस्तिस्रोद्यावस्त्रेधासस्रुरापः॥अयक्ष्मे
॥रासउपसेचनासोम्यस्मेतोतरेषो॥२देवेभ्यः

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

र्यवो यज्ञता सप्तहोत्रमपांनपातंहविषायजध्वं ॥ सवो
दद्मर्धिमधासुपूतंमतस्मैसोमंमधुमंतंसुनोत ॥
योअग्नियोदीदयदप्स्वंतर्यंविप्रा सऽईळतेअध्वरेषु ॥अपान्नपान
धुमतीरपोदायाग्निरिंद्रोवाट्धेवीर्यायु ॥याभिःसोमोमोदतेहर्षतेचम
त्याणिभिर्युवतिभिर्नसप्तिभिर्यंगाताअध्वर्योअपोअछापरेहियदाग्सि
चाओषधीभिःपुनीतात ॥१॥बृहस्पतेप्रतिमेदेवतामिहिमित्रोवाय
द्वरणोवासिषूदा ॥आदित्यैर्वोयद्वसुक्षिमरुत्वोन्सपर्जन्यंशतनवे
रुषाय ॥आदेवोदूतोअजिरंस्रिस्रिवांत्वद्वायेअग्निमामगछतु ॥
प्रतीचीनःप्रतिमामोवट्सुद्धाग्मितेधमतीवाचमासन् ॥अस्मे
धेहिधूमतीवाचमासन्बृहस्पतेऽअनमीवाग्विराम् ॥ययाबृ
ष्टिंशतनवेनवाबद्बोद्रसोमधुमोऽआविवेश ॥आनोद्रसोमधु
मन्नोविरांलेंद्रदेवधिरधंसहस्रं ॥निषीदहोत्रामृतुथायजस्व
देवांदेवोपेहयिषासपर्यो ॥आर्ष्टिषेणोहोत्रंमऽषिर्निषीदद्देवा

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

ग्निः संवत्सरो हरितेनाचं ॥ यदेषामन्योऽन्यस्याचैरान्कस्येवयद
स्तिशिक्षमाणः ॥ सर्वेतदेषांसमधेपर्वयस्वाचोवदथनाध्यस्वं ॥
गोमायुरेकोअजमायुरेकः एग्निरेकोहरितएकएषां ॥ समानंनामबि
भ्रतोविरूपाःपुरुसायाचंपिपिशुर्वदंतः ॥ ब्राह्मणासोअतिरात्रेनसोमेस
रोनएणीमक्षितोवदाः ॥ संवत्सरस्यतदहःपरिष्ठयन्मंडूकाःप्रावृषी
णंबभूव ॥ ब्राह्मणासः सोमिनोवाचमक्रतेप्रप्रयज्ञवंतःपरिवत्सरीणं ॥
अध्वर्यवोयूयमिन्नस्यदानाग्विभर्वंतिगुरुभारमेकेचित् ॥ देवहितिंजुगु
पुर्द्रुहस्यऋतुंनरोनप्रमिनंत्येते ॥ संवत्सरेपाटयागतायांतत्राघर्मा
अश्नुतेवि सर्ज ॥ गोमायुरदादजमायुरदात्पृश्निरदाद्धरितोनोमरुद्भि ॥
गवांमंडूकादददतःशतानिसहस्रसावेप्रतिरंतआयुः ॥४॥ प्रदेवव्रह्मणे
गातुरेत्वयोअच्छामनसोनप्रयुक्ति ॥ सहिमित्रस्यवरुणस्यधा
सिंपथुज्यायेसुमतीरृजीकः ॥ अध्वर्यवोहविष्मंतोहिभूता ॥ वृक्तिं
हिषीरुधासुवृक्तिं ॥ अध्वर्यवोहविष्मंतो
हिभूता ॥ वृक्तिंह

ऋषयोवै सरस्वत्यां सत्रमासत ते ऽवषमे ऽषँसोमादनयं दास्याः पु
त्रःक्षितवो आङ्गिरसः कथं नो मध्येदीक्षिष्यन्तिं ब्रह्मन्वोदवहन्नेनं
पिपा[illegible]न्तु तं सरस्वत्यांऽउदकं मापारयन्ति सब्रह्मन्वो ऽब्रुवन्पिपास
याविन्नऽएतदपोनप्रीयमपश्यन्प्रदेवत्राब्रह्मणेगातुरेषितेनापां
प्रियं धामोपागच्छन्तमापोनूदायंस्ते सरस्वतीं समेतं पेर्यधावन्त्सा
ङ्गाय्येतद्धिपरिसारकमित्याचक्षतेयदेनं सरस्वतीं समेतं परिस
सार तेवऋषयोऽब्रुवन्हिदुर्वाऽइमं देवाऽउपमंक्षयामहाऽइतिनथे
तितमुपाह्वयंतंतमुपह्वयेतदपोनप्रीयतकुरुतेयदेवत्राब्रह्मणे
गातुरेषितेनापांप्रियं धामोपागच्छंतमुपदेधानमुपापांप्रियं धाम
गच्छत्युपदेधानोमन्यतिपरमंलोकंयएवंवेदयश्चैवंविद्वानेतद्
पोनप्रीयंकुरुतेतंसंततमनुब्रूयात्संततवर्षीहप्रजाभ्यःपर्ज
न्योभवतियत्रैवंविद्वानेतत्संततमाहयदेवत्राहमनुब्रूया
न्योभवतियत्रैवंविद्वानेतत्संततमाहयदेवत्राहमनुब्रूया
न्मीमृतंयवर्षीहप्रजाभ्यःपर्जन्यस्यात्तस्मात्तंसंततमेवान्वहं ॥१५॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

र्पि दे व सुमतिं चि त्वा नू ३ उत्तरस्मादधरं समुद्रमपोदिव्याअस्रज ६
र्व्यभि ३ अस्मिन्त्समुद्रेअध्युत्तरस्मिन्भापो देवेषि निंटताअतिष्ठन् ३
ताअदृष्ट्वाष्टिषेणेन सृष्टा देवापिनाप्रेषितामरुत्सिणीषु ३ १ ३ यदेवा
प्रिःशंतनवेपुरोहितोहोत्रायवृतःकृपयन्नदीधेत् ३ देवश्रुतंदृष्टिवनिं र
शणोदृहस्पर्तिवाचमस्माऽअयच्छत् ३ यंत्वादेवापिःश्रुचानोअग्नआ
ष्टिषेणोमनुष्यःसमीधे ३ विश्वेषिदेवैरनुमध्यमानःप्रपर्जन्यमीरयाट
ष्टिमेतं ३ त्वांपूर्वेऋषयोगीर्भिरायत्वामध्वरेषुपुरुहूतविश्वे ३ सहस्राण्य
धिरथान्यस्मेऽआनोयज्ञंसोहिदधोपयाहि ३ एतान्यग्नेनवतिर्नवैवेऽ
आहुतान्यधिरथासहस्रा ३ तेषिबर्हिस्तनयेशरण्वेऽष्टावोनोदृष्टिमि
षितोरिरीहि ३ एतान्यग्नेनवतिंसहस्रासंप्रयच्छन्नुइन्द्रायभागं ३ विद्वा
न्पथःपुरएतोदेवयानान्यौमानंदिविदेवेषुधेहि ३ अग्ने
बाधस्वविमृधोविदुर्गहापामीवामपरक्षांसिसेध ३ अस्मा
त्समुद्राद्बृहतोदिवोनोंभूमानमुपनःसृजेह ३ ३ ७ ॥

Acc. No:- 631
Title:- उपाकर्म प्रयोग
Subject:- Ritual
Page 29

K S U LIBRARY
RAMTEK
441 106
M1059

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

[OrderDescription]
,CREATED=21.10.20 10:27
,TRANSFERRED=2020/10/21 at 10:30:35
,PAGES=29
,TYPE=STD
,NAME=S0004267
,Book Name=M-1049-UPAKARM PRAYOG
,ORDER_TEXT=
,[PAGELIST]
,FILE1=00000001.TIF
,FILE2=00000002.TIF
,FILE3=00000003.TIF
,FILE4=00000004.TIF
,FILE5=00000005.TIF
,FILE6=00000006.TIF
,FILE7=00000007.TIF
,FILE8=00000008.TIF
,FILE9=00000009.TIF
,FILE10=00000010.TIF
,FILE11=00000011.TIF
,FILE12=00000012.TIF
,FILE13=00000013.TIF
,FILE14=00000014.TIF
,FILE15=00000015.TIF
,FILE16=00000016.TIF
,FILE17=00000017.TIF
,FILE18=00000018.TIF
,FILE19=00000019.TIF

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

FILE20=00000020.TIF
,FILE21=00000021.TIF
,FILE22=00000022.TIF
,FILE23=00000023.TIF
,FILE24=00000024.TIF
,FILE25=00000025.TIF
,FILE26=00000026.TIF
,FILE27=00000027.TIF
,FILE28=00000028.TIF
,FILE29=00000029.TIF
,

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection